

Fråga om säljarens upplysningsplikt och köparens undersökningsplikt enligt konsumentköplagen. Också fråga om distansavtalslagens tillämplighet på auktioner där köparen köper en option att senare köpa en vara. Beslut 2015-12-28; 2015-05586

N begärde i första hand hävning och i andra hand ersättning med totalt 12 600 kr för värdeminskning på grund av felaktig vägmätarställning. Vid bilköpet informerades han inte om att bilens mätare hade bytts och att bilen hade gått 4 500 mil mer än vad som framgick på företagets hemsida.

Företaget K motsatte sig kravet och angav att bilens skick inte avvek från vad kunden med fog kunnat förutsätta vid köpet. Företaget säljer bilar genom auktion. Den budgivare som ger det högsta budet när auktionen avslutas får en option att köpa objektet till budat pris. Det bindande köpeavtalet träffas först på plats hos bolaget. Efter att N hade ropat in en option att köpa bilen infann han sig hos företaget och gick igenom och godkände bilen före köpet. I detta ingick bland annat att ta del av tillgänglig servicedokumentation. Av servicehistoriken framgår att mätarställningen var lägre vid den senaste servicen än vid den näst senaste, vilket inte är rimligt. Det fanns även en uppgift om att hastighetsmätaren, på vilken mätarställningen avläses, hade bytts 2013. På hemsidan angavs därför ”Osäker mätarställning” och ”Enligt uppgift är hastighetsmätaren utbytt”. Under ”Mätarställning” angavs ”3 469 mil” eftersom det var vad mätaren visade. Det företag som hade utfört samtlig service på bilen den 8 april 2014 läste av bilens mätarställning felaktigt och adderade de 4 504 milen från den gamla mätaren och skrev utan övriga noteringar in detta som mätarställningen vid servicen (5 640 mil). Vid servicen den 21 april 2015 läste företaget bara av bilens mätarställning och angav denna, trots att den var lägre än mätarställningen på den tidigare mätaren.

Allmänna reklamationsnämnden gjorde följande bedömning

Köprättslig bedömning

Enligt 16 § tredje stycket 2 i konsumentköplagen är en vara felaktig om säljaren före köpet underlåtit att upplysa köparen om ett sådant förhållande rörande varans egenskaper eller användning som säljaren kände till eller borde ha känt till och som köparen med fog kunde räkna med att bli upplyst om, under förutsättning att underlåtenheten kan antas ha inverkat på köpet.

Säljaren har således en upplysningsplikt gentemot konsument. Denna har däremot ingen i lag föreskriven undersökningsplikt. Om konsumenten, trots detta, undersöker varan inför avtalets ingående, kan han inte som fel åberopa sådant som han då upptäckt och förstått betydelsen av. Vid bedömning av vad en säljare bort känna till, är utgångspunkten vad en säljare inom den aktuella branschen normalt kan förväntas känna till. Säljare som professionellt tillhandahåller visst slag av varor skaffar sig särskilda kunskaper om dessa. Det krävs alltså att en säljare som yrkesmässigt säljer begagnade bilar aktivt skaffar sig kunskap om dessa. Om säljaren inte gör detta riskerar säljaren att varorna anses felaktiga på grund av bristande information till konsumenten. Konsumenten ska alltså kunna lita på att den information han får av säljaren är fullständig och tydlig.

Det är utrett att företaget vid köpet hade fått information om att hastighetsmätaren förmodligen hade bytts, vilket företaget även tillhandahöll skriftlig information om. Eftersom företaget ansåg det tveksamt om bilens mätarställning var korrekt angavs ”Osäker mätarställning” och bilens verkliga körsträcka sattes inom citationstecken. Enligt företaget borde köparen också ha reagerat på att

mätarställningen var lägre vid den senaste servicen än vid den näst senaste enligt servicedokumentationen. Då en köpare inte har någon lagstadgad undersökningsplikt, saknar dock denna information betydelse vid felbedömningen eftersom N, med hänsyn till hur informationen var utformad och att den dessutom var ofullständig, uppenbarligen inte förstått innebörden av den. En köpare kan inte heller genom avtal åläggas någon undersökningsplikt. Som professionell säljare av begagnade bilar har det ålegat företaget att aktivt efterforska den korrekta mätarställningen. Trots att inget tyder på att detta kan betraktas som särskilt betungande har företaget underlåtit att göra detta. Eftersom N med fog kunnat räkna med att bli upplyst om bilens korrekta mätarställning och det finns anledning att anta att underlåtenheten att lämna sådan information påverkat köpet, är bilen felaktig i konsumentköplagens mening.

Då avhjälpan eller omleverans inte kan komma i fråga har N enligt 28 § första stycket angiven lag rätt till prisavdrag eller hävning. Hävning förutsätter enligt 29 § att felet är väsentligt för honom. Nämnden gör bedömningen att förutsättningar för hävning inte föreligger. Med hänsyn till bilens ålder, pris, dess verkliga och angivna körsträcka samt omständigheterna i övrigt vid köpet finner nämnden att ett prisavdrag skäligen kan fastställas till 10 000 kr. Ns begäran ska således bifallas på så sätt att företaget rekommenderas att betala angivet belopp till honom.

Angående distansavtal som träffats vid auktion

Nämnden vill upplysningsvis tillägga att auktioner, där budgivningen är utformad på det sätt som gäller i detta fall, enligt nämndens praxis inte omfattas av undantaget i 2 kap. 11 § punkt 10 i lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler utan ska ses som ett distansavtal där ångerrätt föreligger (se. t.ex. nämndens avgöranden i ärendena 2014 02631 och 2014-11296). Den omständigheten att köparen enligt avtalet med företaget på auktionen inte köper en bil, utan en option att senare köpa en bil, saknar betydelse för lagens tillämpning.

Lagens bestämmelser om distansavtal är tvingande i konsumentförhållanden och avtal kan därför inte träffas om försäljningsvillkor som står i strid med lagens bestämmelser. Enligt 2 kap. 10 § i lagen har en konsument, som huvudregel, rätt att frånträda ett distansavtal genom att sända ett meddelande till företaget om detta senast 14 dagar från det att konsumenten får varan i sin besittning. Om konsumenten inte har fått information om ångerrätt enligt 2 kap. första stycket 9 på det sätt som anges i 2 kap. 3 § eller 5 § första stycket upphör ångerrätten senast ett år efter det att ångerfristen skulle ha löpt ut om informationen lämnats på rätt sätt. Detta framgår av 2 kap. 12 § fjärde stycket. Till skillnad från vad som gällde enligt tidigare distansavtalslag kan en konsument enligt lagen om distansavtal och avtal utanför lokaler även få utnyttja sin ångerrätt när den vara som återlämnas inte är i väsentligen oförändrat skick, men får då ersätta säljaren för eventuell värdeminskning. Detta följer av 2 kap. 15 §.